

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XV.

V Ljubljani, v četrtek, 28. aprila 1932.

Štev. 49.

Finančna pomoč podonavskim državam

Kljub visokemu protektoratu velesil ne pridejo pogajanja za gospodarsko zblizanje podonavskih držav do nobenega rezultata. Skoraj pa bi se moglo reči, da so vsa ta pogajanja brezuspešna baš zaradi protektorata velesil. Kajti ta protektorat je vse prej ko idealen in le prejasno se vidi konjsko kopito, ki štrli iz vsake benevolentne akcije velesil. Že motiv sam, vsled katerega so velesile sprožile podonavsko vprašanje, pravi, da se je ta bolj porodu iz strahu pred zamrznimi posojili velesil v Avstriji in na Madžarskem ko pa iz volje, da se v resnici pomaga podonavskim državam. Komaj pa se je pričelo o pomoči velesil resno govoriti, se je že pokazalo, da je ta pomoč skoraj iluzorna vsled interesnih nesoglasij, ki so se pojavila med velesilami samimi. Čisto očitno je postalo, da se naj izvrši finančna pomoč podonavskim državam v prvi vrsti zato, da bi velesile na račun podonavskih držav dosegle politične uspehe. Finančna stiska podonavskih držav naj bi se uporabila za plačevanje političnih interesov velesil. Jasno je, da pri takšni situaciji ni moglo biti pri podonavskih državah, ki so pač v prvi vrsti prizadete, dosti volje za ustvaritev še tako ozke podonavske federacije in zato tudi vidimo, da je javnost v vseh podonavskih državah silno hladna za vsa prizadevanja, ki hočejo ustvariti ozko gospodarsko zvezo med podonavskimi državami.

Drugače bi seveda bilo razpoloženje srednje-evropske javnosti, če bi mogla priti do prepričanja, da hočejo velesile v resnici in ne samo sebično pomagati podonavskim državam. V tem primeru bi že itak obstoječa volja do gospodarskega zblizanja močno pospešila ugoden potek podonavskih konferenc in njih pozitiven uspeh bi bil skoraj zasiguran. Če zato hočejo velesile, da v resnici pomagajo podonavskim državam in da v Srednji Evropi ustvarijo nekakšen začetek Panevrope, kar bi podonavska federacija vsekakor bila, potem treba, da zgrade vsa svojo pomožno akcijo na resničnih potrebah podonavskih držav, ne pa na lastnih političnih ciljih. Ne sme pa tudi biti finančna pomoč velesil le nekakšno ponižujoče plačilo za pridno ubogljivost podonavskih držav ali pa celo že skoraj izsiljevanje težkega finančnega položaja nekaterih držav, kajti iz takšnih nagibov porojena pomoč ni nobena pomoč, temveč le nova nadloga.

Prvo, kar bi morale storiti velesile za gospodarsko okrepitev podonavskih držav, je reduciranje obresti, ki jih morajo plačevati podonavske države za tuja posojila. Te obresti so pretirano visoke in mestoma že tako visoke, da jih države dolžnice zmagujejo le z najetji novih posojil. Mesto da bi se ta zunanja posojila z letnimi anuitetami manjšala, postajajo vedno večja, ker je pri današnji gospodarski depresiji čisto izključeno, da bi mogle revne podonavske države plačevati tudi deset in več odstotkov obresti za posojila, ki so bila sklenjena itak po najtežjih pogojih.

Ni drugega izhoda ko širokopotezna konverzija vseh zunanjih posojil podonavskih držav, pri kateri bi se morale vse zapadle obresti črtati, nova obrestna mera pa ne bi smela presegati štirih odstotkov. Če bi velesile dovolile podonavskim državam takšno konverzijo zunanjih posojil, potem bi dobile podonavske države zraka, da bi mogle zopet lažje dihati in spraviti svoje gospodarstvo v ravnovesje. Če bi pa hotele velesile pomagati podonavskim državam le z malenkostnimi posojili in po starih posojilih, potem bi bilo morda s tem podonavskim državam pomagano za hip, dejansko pa bi postal finančni položaj podonavskih držav še mnogo težji. Ta majhna posojila bi bila hitro uporabljena in sicer ne za investicije, temveč za neproduktivne režijske stroške, vsa težka amortizacijska služba za tuja posojila pa bi se neznosno povečala.

Kar se tiče Jugoslavije same, je pa treba naglasiti še nekaj drugega. Ne samo, da ni finančni položaj Jugoslavije tako težaven kakor nekaterih drugih podonavskih držav, bi Jugoslavija tuje pomoči niti ne potrebovala, če ji ne bi velesile odvzele nemških reparacij, katerim se Jugoslavija ni nikdar odrekla. Kar pa lepem pa so bili Jugoslaviji odvzeti dohodki reparacij, obenem pa se zahteva od nje, da vrši do pičice točno vse svoje obveznosti. Že v normalnih časih bi bilo to preveč zahtevano, kako pa naj Jugoslavija izpolni to dvakrat nemogočo dolžnost v času, ko

je njen izvoz padel na minimum! — Ne pretiravamo, če rečemo, da se baš pri tem jugoslovanskem primeru najbolj jasno vidi, kako resna je volja velesil, da finančno pomagajo podonavskim državam. Iz te ugotovitve pa je na dlani zaključek, da vse podonavske konference ne bodo imele pravega uspeha, dokler ne bodo velesile najmanj v tej meri dokazale svojo dobro voljo, da bodo upoštevale vsaj jugoslovansko stališče, ki je pač najbolj jasno in najbolj upravičeno. Naravnost preizkušnja za dobro voljo velesil je zato jugoslovansko stališče.

Denar mora krožiti!

Da denar ne sme brezplodno ležati doma, ampak da mora krožiti v prometu in pozivljati gospodarstvo ter se množiti, tega nas uči že sveto pismo. V evangeliju sv. Luke 19, 12—27, čitamo, da je Jezus po razgovoru z bogatim višjim cestinarjem Zahemjem pred svojim slovesnim vzhodom v Jeruzalem povedal to-le priliko: »Neki človek plemenitega rodu je šel v daljno deželo, da bi zase dobil kraljevsko oblast in se vrnil. Poklical pa je svojih deset službnikov in jim dal deset min* ter jim rekel: »Trgujte, dokler ne pridem...« Zgodilo se je pa, da je dobil kraljevsko oblast in se vrnil, in velel je poklicati službnike, katerim je bil dal denar, da bi zvedel, kaj je vsak pritržil. Prišel je prvi in rekel: »Gospod, tvoja mina je pridobila deset min.« »Prav, dobri služabnik,« mu je rekel, »ker si bil v malem zvest, imej oblast nad desetimi mesti.« In prišel je drugi ter rekel: »Tvoja mina, gospod, je pridobila pet min.« Rekel je tudi temu: »Tudi ti boš nad petimi mesti.« Zopet drug je prišel in rekel: »Glej, gospod, tu je troja mina, ki sem jo imel shranjeno v prtiču; bal sem se te namreč, ker si strog človek: dvigaš, česar nisi vložil, in zanješ, česar nisi vsejal.« »Iz tvojih ust te sodim, malopridni služabnik,« mu reče, »vedel si, da sem strog človek, ki dvigam, česar nisem vložil, in zanješ, česar nisem vsejal? Zakaj torej nisi dal mojega denarja v menjalnico in bi ga jaz po vrnitvi izterjal z obrestmi?« In rekel je zraven stoječim: »Vzemite mu mino in jo dajte temu, ki ima deset min.« In rekli so mu: »Gospod, ima že deset min.« »Povem vam: Vsakega, kdor ima, se bo dalo; tistemu pa, ki nima, se bo še to, kar ima, vzelo...«

Malopridnemu svetopisemskemu služabniku podobni so tisti, ki dandanašnji shranjujejo denar doma v prtičih, v nogavicah, ga zaklepajo v mizne predale ali skrivajo kar v slarnjčah, namesto da bi ga zapuili našim trdnim, dobro upravljanim denarnim zavodom, ki imajo uravnavati njegov obtok. Brezplodno kopičenje gotovine izven denarnih zavodov ustvarja občutno pomanjkanje denarja v prometu, kar zavira in duši razvoj vseh panog narod-

nega gospodarstva in utegne postati nevarno sedanjemu družabnemu redu. Ker morajo denarni zavodi gledati v prvi vrsti na to, da zadovolje svoje upnike — vlagatelje —, so ob neprestanem dviganju vlog primorani popolnoma ustaviti dovoljevanje novih posojil in kreditov, že prej dovoljene kredite pa izplačevati le v nujnih, neodložljivih primerih, dokler bo to sploh mogoče. Posledice utesnitve kreditov in pomanjkanja gotovine so številne ustavitve ali vsaj omejitve industrijskih in obrtniških obratov, rastoča brezposelnost, propadanje trgovin, krčenje državnih in občinskih dohodkov, znižanje plač in mezd, odpustitve nastavlencev in delavcev. Ako bo to stanje trajalo dalje, bodo denarni zavodi prisiljeni, odpovedovati in izterjevati posojila, kar bo združeno s padanjem cen nepremičninam, ki so se v zadnjem času čisto dvignile visoko nad resnično vrednost. In tako se utegne zgoditi, da bodo tisti, ki so zbog nezaupanja v dinar kupovali posestva, doživeli prav bridko razočaranje.

Opetovano že se je z najbolj merodajnih mest povdarjalo, da se za dinar ni bati, da inflacije ne bo, ker je pod nobenim pogojem biti ne sme, ako nečemo, da naše gospodarstvo ne propade popolnoma. Tega se vsi naši gospodarski krogi in vsi vodilni finančniki dobro zavedajo in bodo držali dinar za vsako ceno. Zato kvišku glave, Jugoslavlani! Zaupajte samim sebi, zaupajte naši valuti, zaupajte brez skrbi našim denarnim zavodom, za katere jamčijo občine, banovine in zadrugarji z vsem svojim premoženjem, zaupajte našim močnim bankam, ki financirajo našo industrijo in našo trgovino in so s svojim dosedanjim delovanjem dokazale, da so vašega zaupanja vredne. Denar v denarne zavode, denar mora krožiti v prometu, da se omogoči potrebna izmenjava zemeljskih dobrin, da se zopet prično in dokončajo razna dela in da pridejo ljudje, ki hočejo delati, do kruha. Sedanje neznosno stanje se mora izpremeniti, ali pa bomo — izginili!

* Grška srebrna mina = 1/100 talenta = 100 drahem.

Novo povišanje angleških carin

Kakor znano je Anglija zapustila svoje tradicionalno načelo svobodne trgovine. Toda ne samo to! Zdi se, da hoče konsekvantno izvesti svojo carinsko zaščito, prav tako kot je svoj čas konsekvantno izvajala načelo svobodne trgovine.

Na podlagi nove liste angleških zaščitnih carin, ki je bila objavljena v obliki takozvane bele knjige (White book) so se z veljavo od 26. aprila naprej povišale angleške carine za 20 odnosno 15%. Vsi finalni produkti so podvrženi 20% povišanju, drugi produkti pa 15% povišanju. Za nekatere luksuzne ali tudi polluksuzne predmete bo treba plačati 30 odnosno 25% več kot dosedaj.

Splošna sodba je, da to povišanje prekaša vsa pričakovanja; to velja tudi za angleško publiko. Dosedanje 10 odstotno splošno povišanje carin sicer radi stalno

padajočih cen ni z budžetnega stališča rodilo zaželenega efekta, pač pa je to povišanje v veliki meri zadostovalo carinsko zaščitni svrhi. Nové carinske postavke bodo po večini vplivale prohibitivno, s tem se je Anglija postavila v ostro nasprotje s svojo stoletno tradicijo in stopila v vrste carinsko zaščitnih držav. Takozvani komite za zaščitno carino v angleškem parlamentu je izrečno izjavil, da morajo nové carine ostati v veljavi najmanj 12 mesecev, da lahko poživljajoče vplivajo na angleško industrijo. Komite je izjavil ob enem, da je pripravljen novo (povišano) carinsko listo i kvantitativno i kvalitativno razširiti, a nikakor ne zmanjšati. Pri tem povdarja, da tudi ta odredba ne odgovarja vsem zahtevam »znanstvene« carinske tarife, ampak da se bo to s časom le doseglo.

Dopolnilna prenosna taksa

Zgradarine trajno oproščene zgradbe so oproščene tudi dopolnilne prenosne takse.

(Odločba upravnega sodišča v Celju z dne 2. aprila 1932 F 45/32/7.)

Tožba podjetja N. N. zoper odločbo finančne direkcije v Ljubljani z dne 25. januarja 1932, št. 154. 714/18. 472/1-5 ex 1931, glede odmore dopolnilne prenosne takse.

Razsodba: Tožbi se ugodi in izpodbijani upravni akt v izpodbijanem delu razveljavi radi nezakonitosti.

Razlogi:

Tožiteljica je prijavila v svrhu odmere dopolnilne prenosne takse za takšno periodo od 1. januarja 1931 do 31. decembra 1935 pri davčni upravi v N., da znaša prometna vrednost zgradbe Din 575.138 in v njej se nahajajočih strojev Din 637.504, skupaj Din 1.210.642. Tožiteljica je pa pripomnila, da je predmetna zgradba po čl. 32 točka 7 zakona o neposrednih davkih trajno oproščena zgradarine in prosila, da se v smislu pripombe 12. oddel. IV k tar. post. 12 taksnega zakona oprosti plačevanja dopolnilne prenosne takse od napovedane vrednosti zgradbe in strojev. Končno je tožiteljica pripomnila, da dokaza za upravičenost njenega zahtevka ni treba predložiti, ker se da pravilnost njenih navedb ugotoviti na podlagi pripomočkov davčne uprave v N.

Davčna uprava v N. je z dopisom z dne 16. februarja 1931 št. 256 tožiteljico pozvala, da v smislu člena 42. točka 91 taksnega pravilnika predloži dokaze (potrdilo) o davčni prostosti zgradbe in pripomnila, da mora biti potrjeno, ki ga bo dala davčna uprava sama, kolokvano z Din 20.

Na ta poziv je tožiteljica dne 12. marca 1931 odgovorila, da zahteva po predložitvi z Din 20 kolokvanega potrdila davčne uprave — torej istega organa, ki odmerja dopolnilno prenosno takso —, da je tožiteljica zgradba trajno oproščena zgradarine, ni utemeljena, ker se da upravičenost njene zahteve ugotoviti z vpogledom v zgradarinske spise ter velja določilo čl. 42 točka 91 taksnega pravilnika pač le za take primere, kjer se upravičenost kake zahteve ne da ugotoviti pri davčni upravi, ki odmerja dopolnilno prenosno takso.

Davčna uprava je nato odmerila prenosno takso od napovedane vrednosti zgradbe in v njej se nahajajočih strojev v skupnem znesku Din 1.210.642.

Zoper to odmero se je pritožila tožiteljica na dravsko finančno direkcijo v Ljubljani. V pritožbi je izpodbijala zakonitost poziva davčne uprave v N., a je kljub temu predložila zahtevano potrdilo o davčni prostosti zgradbe in prosila, da se predpisana dopolnilna taksa za vso periodo od 1. januarja 1931 do 31. decembra 1935 odpiše.

Dravska finančna direkcija v Ljubljani je z odlokom z dne 25. januarja 1932, št. 154. 714/18 472/1-5 iz leta 1931 pritožbi ugodila v toliko, da je priznala zaproseno oprostitve od plačevanja dopolnilne prenosne takse po točki 1/ odlomka IV. prip. 12 k tar. post. 12 taksnega zakona za napovedano nepremično imovino s pritliklinami vred od 1. januarja 1932 dalje. V ostalem je pa pritožbo zavrnila kot neupravičeno. V razlogih navaja finančna direkcija, da je davčna uprava v N. pravilno postopala, ko je predpisala tožiteljici dopolnilno prenosno takso za vso periodo 1931-1935. Tožiteljica se namreč ni ravnala po določbah člena 42 točki 91 in 109 taksnega pravilnika, ker kljub pozivu davčne uprave v N. z dne 19. februarja 1931 ni predložila potrdila o davčni prostosti zgradbe. Tožiteljica je to potrdilo predložila šele naknadno po odmeri takse o priliki pritožbe na finančno direkcijo. Zato se je moglo tožiteljici pritožbi le delno ugoditi in priznati oprostitve od dopolnilne prenosne takse le od 1. januarja 1932 dalje.

Zoper ta odlok, ki je bil tožiteljici dostavljen dne 4. februarja 1932, je le-ta dne 22. februarja 1932 — tedaj pravočasno — vložila na upravno sodišče tožbo, v kateri uveljavlja nezakonitost, odnosno nedostatnost postopanja, kolikor se oprostitvev plačevanja dopolnilne prenosne takse ni priznala tudi za leto 1931, in predlaga, da se izpodbijani

upravni akt v tem pogledu razveljavi radi naslednjih razlogov:

Določilo čl. 42 točka 91 taksnega pravilnika, da mora, kdor zahteva zakonito oprostitve od dopolnilne takse, priložiti svoji prošnji dokaze, da je izpolnil pogoje za oprostitve, določene v oddelku IV. prip. mbe 12 k tar. post. 12, je treba umeti tako, da mora prosilec predložiti dokaze le tedaj, če oprostitveni pogoji še niso potrjeni po uradnih podatkih, s katerimi razpolaga davčno oblastvo, pristojno za odmero dopolnilne prenosne takse v konkretnem primeru. To bo veljalo za oprostitve od dopolnilne prenosne takse po točkah 2, 3 in 4 odlomka IV. prip. 12 k tar. post. 12 in v onih primerih točke 1. navedenega določila, kjer oblastvo, ki odmerja dopolnilno prenosno takso, ni isto-veljno za oblastvo, ki odloča o trajni prostosti zgradb, odnosno zemljišč (n. pr. določilo prip. 12 odlm. V točka 2., odstavek 2 k tar. pos. 12, po katerem se vrši po odredbi ministrstva financ v poedinem primeru odmera dopolnilne prenosne takse pri finančnih direktorjih, nadalje vsi primeri, kjer rešujejo prošnje za trajno oprostitve zemljišč plačevanja zemljarine pristojna katastrska oblastva itd.) Na vse druge primere, kjer eno in isto davčno oblastvo i odmerja dopolnilno prenosno takso i odloča o trajni oprostitvi zgradb, odnosno zemljišč plačevanja zgradarine, oziroma zemljarine, pa se določilo čl. 42 točka 91 taksnega pravilnika ne nanaša, nego velja v teh primerih določilo § 79 zakona o občem upravnem postopku, da oblastvu znanih činjenic ni treba dokazovati in zadošča, če se prosilec v svoji prošnji sklicuje na dokaze, ki so že oblastvu na razpolago.

V predmetnem primeru je prosila tožiteljica za oprostitve plačevanja dopolnilne prenosne takse glede zgradbe s pritlikinami, ki je v smislu člena 32 točka 7. zakona o neposrednih davkih trajno oproščena zgradarine. Ker pa je bila davčna uprava v N. pristojna i za podelitev trajne davčne prostosti i za reševanje prošnje za oprostitve plačevanja dopolnilne prenosne takse glede te zgradbe, ni smela v smislu zgornjih izvajanj od tožiteljice zahtevati, da predloži formalno potrdilo, izdano po tej davčni upravi sami o davčni prostosti te zgradbe, nego bi se morala na podstavi tožiteljičinega sklicevanja na podatke v zgradarinskih spisih sama prepričati z vpogledom le teh o obstoju pogojev za oprostitve po Jočki 1., odlom. IV. prip. 12 k tar. post. 12.

Odlok finančne direkcije v Ljubljani, kolikor je zavrnil tožiteljično zahtevo po oprostitvi predmetne zgradbe plačevanja dopolnilne prenosne takse za taksno periodo 1931—1935 glede leta 1931 iz razloga, ker ni pravočasno predložila potrdila o trajni davčni prostosti te zgradbe, je torej nezakonit.

Glede razpisa ministrstva financ z dne 5. decembra 1930, štev. 90283/III, ki ga omenja toženo oblastvo v svojem odgovoru na tožbo, je pa treba pripomniti, da nima izrečnega predpisa, da bi se pri oprostitvi po točki 1., odlm. IV. prip. 12 k tar. post. 12 moralo v vsakem primeru predložiti potrdilo o trajni oprostitvi nepremičnine plačevanja zemljarine in zgradarine. Pač pa se lahko sklepa iz njegove naredbe, da se morajo dokazi o pogojih za oprostitve takoj zahtevati, „da bi se ušedilo u podnošenju naknadnih molba i donošenju rešenja po traženim oslobodjenjima“, da se mora zahtevati predložitev teh dokazov le v primerih, da taki še niso na razpolago dopolnilno prenosno takso odmerjajočemu oblastvu.

Tožba je torej neosnovana.

Tožiteljica dejansko res ni ugodila pozivu davčne uprave v N. z dne 19. februarja 1931, vendar je v svojem odgovoru z dne 12. marca 1931 navedla razloge, zakaj ne smatra za potrebno, da predloži zahtevano potrdilo. Glavni razlog je bil, da velja določilo čl. 42 točka 91 taksnega pravilnika pač le za take primere, kjer se upravičenost kake zahteve ne da ugotoviti pri davčni upravi, ki odmerja dopolnilno prenosno takso. Toženo oblastvo bi bilo moralo o pravilnosti ali nepravilnosti tega naziranja odločati in dati tožiteljici — ako ni bilo njenega naziranja — možnost, da predloži potrdilo, naknadno. Nikakor pa ni smelo izreči, da tožiteljici ne gre oprostitve od dopolnilne prenosne takse za leto 1931, ker je zahtevano potrdilo predložila šele v priložbenem postopanju. Kajli tožiteljica ni zagrešila s tem nikake zamude, ker v svojem odgovoru z dne 12. marca 1931 na poziv davčne uprave v Mariboru z dne 19. februarja 1931 ni dokončno odklonila predložitve zahtevanega potrdila, nego je hotela le prej izposlovati principiarno rešitev v tem vprašanju.

Upravno sodišče je o tožbi naslednje razmotrivalo:

Obvezno zavarovanje potnikov z avtobusi

Na podlagi §§ 82 in 460 obrtnega zakona je minister za trgovino in industrijo predpisal pravilnik o obveznem zavarovanju rednega prevoza potnikov z avtobusi. Pravilnik se glasi:

Čl. 1. Za redni prevoz potnikov v avtobusnem prometu je treba potnike zavarovati po določbah tega pravilnika. Obvezno zavarovanje obsega: 1. Telesne ne-zgode potnikov, ki potujejo z avtobusi in z motornimi kolesi avtobusnih podjetij, ki z njimi opravljajo redni potniški promet. 2. Zakonsko odgovornost avtobusnih podjetij za telesne poškodbe in škodo na stvarih, storjene od teh avtobusov in motornih koles tretjim osebam, ki niso potniki. 3. Potniško prtljago in druge predmete, ki jih imajo potniki s seboj.

Čl. 2. Obvezno zavarovanje se izvede na breme potnika, in sicer tako, da avtobusna podjetja poberejo od potnikov zavarovalne premije pri prodaji vozniških listkov. Ti vozniški listki se bodo izdajali v predpisani obliki in bodo obenem nadomestovali zavarovalne listine (police) podjetja, pri katerem se je treba zavarovati obvezno in v smislu tega pravilnika. Avtobusna podjetja morajo izpolniti vse obveze, ki jim bodo predpisane pri izvrševanju obveznega zavarovanja. Osebe, ki jim bo pripadla na podlagi zavarovanja kakršnakoli pravica do odškodnine napram zavarovalnemu podjetju, bodo mogle priti do svojih pravic neposredno pri zavarovalnem podjetju tako, kakor bo predpisano za izvrševanje obveznega zavarovanja.

Čl. 3. Obvezno zavarovanje bo izvedeno po enem obrazcu za vso kraljevino. V to svrhu bo minister za trgovino in industrijo na podlagi določbe § 82 odst. 1 obrtnega zakona sklenil za vso državo pogodbo o zavarovanju z zavarovalnim podjetjem v naši državi. Pogodba bo sklenjena na podlagi pogojev, ki se bodo predhodno določili.

Čl. 4. Za obvezno zavarovanje po pogodbi, ki bo sklenjena z zavarovalnim podjetjem, bo izdal minister za trgovino in industrijo posebna navodila pristojnim splošnim upravnim oblastvom.

Čl. 5. Prestopki proti temu pravilniku se bodo kaznovali po obrtnem zakonu, v kolikor se storjena dejanja ne bodo kaznovala po kazenskem zakonu.

Čl. 6. Ta pravilnik stopi v veljavo in dobi obvezno moč z dnem razglasitve v Službenih novinah.

UVOZ POPOLNIH INSTALACIJ

Zaradi reklamacij, predloženih finančnemu ministrstvu o uvozu popolnih instalacij za tvornice, je carinski oddelek finančnega minist. stva izdal tole pojasnilo: O uvozu popolnih instalacij za gradnjo tovarn je izšla okrožnica finančnega minist. stva C št. 39.200, Sl. Nov. št. 205, dne 11. septembra 1926. S tem je dana možnost, da se vsakdo seznanji z njenimi določbami in da je vsakomur, ki je na tem interesiran, na prosto dano, da izbere način za predložitev predpisano taksirane prošnje s potrebnimi listinami. Prošnjo lahko predloži z neposredno izročitvijo ali pa preko pošte. Zato za predložitev prošnje niso potrebni kakšni posredniki, prav tako pa so nepotrebne tudi kakršnekolik intervencije. (Iz carinskega oddelka finančnega minist. stva).

Po prip. 12. odlm. IV. točka 1./ k tar. post. 12. taksnega zakona se oproščajo od dopolnilne prenosne takse vse nepremične imovine, ki so trajno oproščene plačevanja zemljarine in zgradarine.

Ker zakon o taksah niti pri tem določilu niti drugod nima posebnih predpisov o dokazovanju, veljajo v tem pogledu določila zakona o občem upravnem postopanju, po čigar določbah postopajo v smislu njegovega § 2 odstavek 2 smiselno oblastva javne uprave, neobsežena v § 1 (torej tudi finančna oblastva) kolikor ni za njih postopanje posebnih predpisov.

Po § 79 odstavek 5 tega zakona morajo stranke svoje trditve po možnosti dokazati ter v ta namen predložiti oblastvu dokaze ali pa jih vsaj označiti. Odstavek 1. uavedenega § a pa določa, da činjenic, ki so oblastvu vobče znane, ni treba dokazovati.

Le v okviru teh zakonskih obroč je treba umeti predpise čl. 42, točke 91, 96, 98 in 109 taksnega in pristojbinskega pravilnika, ki so bili na podstavi čl. 26 taksnega zakona iz leta 1923 in predmetno specielno v poštev prihajajoče pripombe 12. odlm. XI. k tar. post. 12 taksnega zakona izdani le v izvrševanje odredb zakona.

Ivan Mihelčič

Slovenski obrtniki žalujejo za enim svojih prvakov. Kot žrtev tragične usode je v torek 26. t. m. zvečer umrl g. Ivan Mihelčič, elektrotehnični podjetnik, dolgoletni načelnik zadruge elektrotehnikov v Ljubljani, občinski svetnik itd. S pokojnim Mihelčičem leže v grob močna obrtniška osebnost. Bil je obrtnik z dušo in telesom. Kot izredno marljiv, vztrajen in vzoren v svojih poslih si je iz skromnih začetkov pripomogel do lepega podjetja, ki je po svoji solidnosti uživalo najboljši glas. Mnogo časa in truda pa je blagopokojni g. Mihelčič pridobil velikih zaslug. Zelo agilen je bil tudi v občinskem svetu ljubljanskem, kjer je vedno z vso odločnostjo zastopal interese obrtništva. — S smrtjo g. Mihelčiča je nastala v vrstah našega obrtništva široka vrzel.

Blagopokojni Ivan Mihelčič je bil doma iz Vrha pri Sv. Trojici, kjer se je rodil leta 1875. Že kot mlad fant je prišel v Ljubljano, kjer je služboval pri mestni elektrarni 25 let. Kot spreten in inteligenten obrtnik se je kmalu osamosvojil in ustanovil lastno elektrotehnično podjetje. Zadnja leta je vodil podjetje skupno s sinom Ivanom.

Pokojnega bodo razen obrtniških organizacij pogrešala tudi mnoga druga kulturna in nacionalna društva. Bil je zlasti vnet delavec v sokolski organizaciji.

Bodi blagopokojnemu ohranjen časten spomin. Družini g. Mihelčiča naše iskreno sožalje!

Pomudbe, poupraševanja

Vreče iz jute v večjih količinah od 30 do 40 tisoč kom., že rabljene, vendar v najboljšem stanju, pripravne za žitarice in deželne pridelke, bi rada vedno dobavljala tvrdka Società Commerciale Italiana, Trieste — Via B. Cellini 3. — Vzorec so na razpolago.

Iz naših organizacij

Uradni dan Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani za Celje in celjsko okolico se vrši v torek dne 3. maja t. l. od 8. do 12. ure dopoldne v posvetovalnici gremija trgovcev v Celju, Razlagova ulica št. 8, pritličje levo.

Dunajsko finančno pismo

Ta teden bo Niederösterreichische Escomptegesellschaft kot prva med velebankami priobčila svojo bilanco. V zadnjem trenutku je na migljaj Narodne banke sklenila, da ne bo izplačala nobene dividende. Po praškem zgledu so izvedle tudi dunajske banke nove odpise in so zato njih zaključki toliko slabši. Na vlagatelje nima posebnega vpliva okoliščina, ali se izplača dividenda ali ne; vsak sam vé, da je bila bančna kupčija v preteklem letu prav rešna in da tudi letos ni boljše. Kar se je prej prisluzilo, se pripiše sedaj rezervam ali se pa odpiše.

V finančnih krogih sedaj obžalujejo, da so se pred par meseci odločili za zopetno otvoritev borznega prometa. Novih delniških ali naložbenih vrednot ni pač nihče kupil in dunajski trg je služil v bistvu za prodajo češkoslovaških in ogrskih vrednot, zlasti zadnjih. Lepe so bile pač besede o prostosti borznega prometa, o škodi, če tega prometa ni, a poživljenje je izostalo. Močno so padle v zadnjem času prioritete Južne železnice in je bilo zgubljenega pri tem mnogo denarja. O bilanci te železnice za preteklo leto se ni poročalo še nič avtentičnega, temveč le nekaj splošnega. Zadnja seja upravnega sveta se je vršila v krasnem Palermu na Siciliji, kar pač ni bilo prav po ceni, a Južna železnica je »mednarodna«. — Alpine Montan sicer ne razdeljuje nobene dividende, a znano je, da se je v zadnjih letih prav izdatno razdajala. Če so tečajji še tako nizki, občinstvo delnic ne kupi in rajši čaka, kar je še najboljše.

Čitajte in razširjajte
»TRGOVSKI LIST«!

Po svetu

Trg jajec je ostal nespremenjen; zadruga za eksport jajec v St. Juriju ob juž. žel. pravi, da se cene najbrž ne bodo več mnogo spremenile in da se bodo bolj gotovo stabilizirale.

Poljedelska potovalna razstava, ki je v teku dveh mesecev obiskala številne kraje Jugoslavije, je prispela 16. t. m. spet nazaj v Smederevo.

Izvoz Jugoslavije v dežele ob Sredozemskem morju je znašal v preteklem letu več kot tretjino vsega jugoslovanskega izvoza; od 4800 milijonov Din vsega eksporta so sprejele sredozemske dežele za 1715 mil. Din blaga, med njimi Italija za 1199 mil. in Grčija za 257 milijonov.

Trgovina med Avstrijo in Jugoslavijo je bila v prvih treh letošnjih mesecih sledeča: izvoz Avstrije v Jugoslavijo 13'4 mil. šil. (lani 23'7), izvoz Jugoslavije v Avstrijo 23'3 mil. šil. (24'9).

Amerikemu bankarstvu se je pričelo bolje goditi; od 565 bank z vlogami 242 mil. dol., ki so letos postale insolventne, pride na januar 361 bank, na februar 128, na marec 51, na prvi teden aprila 19 in na drugi teden le še 6.

Nemška državna pošta naj se po predlogu nemških industrijcev in trgovcev spremeni v družbo zasebnega značaja.

Češkoslov. državne železnice imajo od meseca do meseca manjše dohodke.

Stiri ameriška podjetja umetne svile so sklenila, da jamčijo svojim odjemalcem stabilnost cen za 90 dni. Vršijo se tudi dogovori glede prodaje in cen ter njih kontrole.

Mednarodna atlantska plovba nadaljuje razgovore o racionalizaciji; sedaj beremo, da bosta napravili delovno skupnost družbi White Star Line in United States Line.

Razsodišče med detajlisti in grosisti bo do osnove v Avstriji; trgovci obeh skupin se bodo obračali nanj in poravnavalo bo difference zasebnim potom.

Mednarodna družba spalnih vagonov ne bo za preteklo poslovno leto izplačala nobene dividende; imela je sicer 103 mil. belg. frankov obratnega dobička, a je vsled odpisov itd. zaključila brez zgube in dobička.

Cene v Avstriji so začele v zadnjem času vsled vedno manjše nakupne moči prebivalstva močno padati, zlasti cene živil (meso, krompir, jajca).

Na trgu cina je nepričakovano nastopila hausse; je pa vprašanje, če se bo to držalo, ker je cin organsično zvezan z drugimi glavnimi kovinami, ki svoje dosedanje slabosti ne morejo premagati.

Nizozemska banka je sklenila, da pokliče domov vso svojo inozemsko imovino v višini 103 mil. hol. goldinarjev; večina tega denarja je v USA.

Kritje bankovcev v Nemčiji se je v tednu od 16. IV. do 23. IV. zboljšalo od 24-7 na 25-5%.

Obtok bankovcev v Češkoslovaški je bil 23. t. m. v znesku 5940 milijonov Kč krit s 35-2 odstotki.

Opustitev zlatega standarda v Grčiji, o kateri se je že dolgo govorilo, je postala po zadnjem sklepu ministrskega sveta perfektna.

Belgijska industrija zrealnega stekla je na polu do popolne kartelizacije. Vsa zadnja pogajanja potekajo v tem smislu.

Bolgarija bo dobila Donavsko brodogradnjo, s čimer bo omogočena direktna zveza z Dunajem, in bodo že v treh dneh prišli deželni pridelki Bolgarije na dunajski trg, zlasti grozdje, sadje, sočivje, jajca, perutnina in zmrazjeno meso.

Hranilne vloge v Avstriji so se pri hranilnicah v marcu na novo pomnožile in so dosegle na koncu meseca znesek 1519 milijonov šilingov.

Mednarodni kartel cina je sklenil, da priporoči glavnim produkcijskim deželam nadaljnjo redukcijo produkcije za letnih 20.000 ton, dočim je bila še v marcu redukcija določena le z 8420 tonami.

Za izgradbo pristanišča Gdynia je dobila Poljska v Švici nov kredit v znesku 10 milijonov švic. frankov.

Svetovna trgovina je padla od leta 1930 do leta 1931 za 28 odstotkov in je prišla na stanje leta 1913. O tem priobčimo poseben članek.

Med varčevalnimi odredbami v Grčiji navaja Venizelos spojitev vojnega, mornariškega in zračnega minist. stva ter spojitev ministrstev za zdravje in za narodni blagor.

Uvozni kontingenti za uvoz lesa in lesnih izdelkov v Francijo

Uvozni kontingenti za uvoz lesa in lesnih izdelkov v Francijo so določeni za II. tromesečje tako-le:

	Navaden les št. franc. car. tar. 128, 128 bis in 133	Lesni izdelki št. franc. car. tar. 597 in 600
Nemčija	1.138	2.030
Avstrija	50.699	581
Kanada	469	531
Spanija	30	—
Estonska	1.126	—
U. S. A.	3.028	1.996
Finska	88.521	47
Vel. Britanija	631	8
Madžarska	70	27
Italija	125	537
Japonska	154	—
Letonska	12.716	—
Litva	132	—
Norveška	1.343	—
Holandska	161	38
Poljska	13.353	749
Rumunska	4.150	177
Jugoslavija	1.716	242
Svedska	55.326	256
Češkoslovaška	2.552	78
Švica	5.178	591
Turčija	91	—
Belgija in Luksemb.	16.674	900
Rusija	8.603	—
Ostale države	196	13

Vse te količine so izračunane na podlagi uvoza v I. tromesečju. Vse one količine lesa in lesnih izdelkov, ki bodo uvožene v Francijo v II. tromesečju preko teh kontingentov, bodo prenešene na kontingente za III. tromesečje.

Kontingenti, določeni za carinske postavke št. 127, 128 bis in 133 ne vsebujejo železniških pragov.

Dodatni uvoz specialnih predmetov je omejen za II. tromesečje na 5000 ton.

Pripomba k tej tabeli pravi, da so skoro vse države že prekoračile kontingente za uvoz lesnih izdelkov v I. tromesečju. Med onimi državami, ki kontingentov niso prekoračile, se nahaja tudi Jugoslavija.

Lesni izdelki, ki spadajo pod francosko carinsko tarifo št. 192, 128 bis, 133, 567 in 600, se smejo uvažati v Francijo le s posebnim dovoljenjem finančnega ministra po predlogu poljedelskega ministra. V to svrhu bo ustanovljena posebna komisija, kateri bodo morali vsi francoski uvozniki prijaviti tekom prvih 14 dni vsakega tromesečja vse potrebe po inozemskem lesu; istočasno bodo morali predložiti komisiji prošnje za uvozna dovoljenja.

Od 1. aprila t. l. dalje so tudi **povišane** sledeče carine na les:

Št. franc. car. tar.	franc. frankov za 100 kg prej sedaj
128 Navaden les, okrogel, surov neofesan, z ali brez lubada	1:11 3:25
128 navaden les, tesan ali testebis niran:	
železniški pragi iz mehkega ali trdega lesa, jakosti:	
80 mm in več	1:90 6:—
manj od 80 mm	2:25 7:—
ostali les, jakosti:	
80 mm in več	3:25 7:50
35 mm v števši do 80 mm	3:50 8:75
2 mm v števši do 35 mm, razen furnirskih deščic	4:50 12:—
129 lesene deščice za parkete	2:28 10:—
130 doge za sode	1:28 3:75
131 lesene deščice za pod	2:55 10:—
132 leseni oluži in obdelani koli	8:75 10:—
133 palice, podporni koli itd.	0:51 1:50
135 polena v dolžini od 1-10 m in manj, šibe	0:34 1:—

Po 1. aprilu t. l. se sme uvažati v Francijo les v okviru kontingentov samo na podlagi uvoznega dovoljenja.

Vsi oni naši izvozniki torej, ki hočejo izvažati les v Francijo, naj se obrnejo na francoskega uvoznika, da jim pravočasno preskrbi uvozna dovoljenja.

(Glasnik Zav. z. p. z. t. c.)

Pravilnik za rokodelske mojstre

Moistrski izpit se lahko polaga po triletni pomočniški dobi

Minister trgovine in industrije je predpisal pravila o mojstrskih izpiti. Mojstrski izpiti se lahko delajo iz vseh obrtnih strok, izvzemši onih, ki so navedene v točkah 83. do 87. čl. 23. obrtnega zakona, za katere se izdajo posebna pravila.

Kdo sme delati izpit

Izpit lahko dela, kdor dokaže z obrtno knjižico, da je bil po uspešno absolviranem pomočniškem izpitu zaposlen kot pomočnik ali tovarniški delavec najmanj 3 leta v dotični obrti ali tovarniškem podjetju. Prav tako delajo lahko ta izpit ljudje, ki so uspešno končali šole, določene v čl. 26. obrtnega zakona.

Izpitna komisija

Izpiti se delajo pred izpitno komisijo, ki jo za posamezno obrtno stroko ali skupino strok imenuje ban pri podrejeni zbornici, okrožnemu odboru, obrtnih društvih ali na strokovni šoli. Izpitna komisija se sestoji redno iz treh članov s predsednikom. Štiričlanska komisija s predsednikom pa se postavi pri podkovalcih, izdelovalcih municije in razstreliv, instalaterjih vodnih, kanalizacijskih in plinskih naprav. Na predlog zbornice sme ban določiti enako izpitno komisijo tudi pri puškarjih in izdelovalcih strelnega orožja, ključavničarjih i. t. d.

Predsednika komisije in njegovega namestnika imenuje ban za 2 leti. Istotako tudi ostale člane komisije s fakultetno izobrazbo in člane strokovnjake, ki niso mojstri, za leto dni. Člane-mojstre voli vsako leto zbornica odnosno okrožni odbor iz vrst mojstrov na področju zbornice. Pri strokovnih šolah imenuje vse člane izpitne komisije ban. Za člana izpitne komisije se sme postaviti samo državljani kraljevine Jugoslavije, ki je polnoleten in ni pod varštvom ali pod stečajem. Člani izpitne komisije ne morejo biti osebe, ki so v sorodstvu s kandidatom.

Dolžnost članstva izpitne komisije je obvezna in se ne sme odkloniti brez tehtnega razloga. Če član izpitne komisije brez tehtnega razloga noče izvršiti svoje dolžnosti, ga sme predsednik komisije kaznovati z denarno globo do 500 Din.

Za mojstrske izpite iz obrtnih strok je pristojna komisija pri zbornici in okrožnem odboru obrtnih društev, na čegar področju je bil pomočnik na delu zadnjih 6 mesecev pred izpitom, ali pa, če je tedaj

bival na področju zbornice ali okrožnega odbora. Izpit pred nepristojno komisijo ni dovoljen. Tujim državljanom določi ban kraj izpita.

Prijava za mojstrski izpit predloži kandidat pismeno neposredno pristojni zbornici, okrožnemu odboru ali pa strokovni šoli. Rok za delanje izpita ne sme biti daljši od 30 dni od sprejetja tega sklepa, vendar sme ban določiti za posebne stroke posebne termine.

Izpitne takse

Kandidat mora plačati pred izpitom te-le takse: za obrtno delavnico za štiričlansko komisijo do 250 Din, za ostale obrtne delavnice za tričlansko komisijo do 200 Din. Iz teh taks se plača odškodnina članom izpitne komisije za izgubo časa in za izdatke, katerih višino odredi ban po zaslišanju zbornice. Iz te takse se tudi krijejo troški za diplomu. Razen omenjene takse se od delegata ne sme zahtevati nikaka druga taksa.

Obseg izpita

Izpit je javen in sestoji iz praktičnega in teoretičnega dela. Na mojstrskem izpitu mora kandidat dokazati svojo praktično in teoretično sposobnost za samostojno delo in izdelovanje predmetov iz svoje obrti. Predmet, ki ga mora kandidat izdelati, določi komisija. Kandidatu, ki napravi izpit, izda zbornica, okrožni odbor ali strokovna šola mojstrsko izpričevalo, in sicer najkasneje v osmih dneh po izpitu. Če kandidat ni zadovoljen z oceno izpitne komisije, se sme v roku 8 dni pritožiti pri pristojnem banu. Če kandidat na izpitu ne ustreza, sme izpit ponoviti v roku, ki ga določi komisija, vendar ta rok ne sme biti krajši od treh mesecev.

Prehodne določbe

Na področju, kjer je prej veljal obrtni zakon z dne 29. junija 1910, sme pristojni ban odrediti, da smejo obstoječe izpitne komisije za mojstrske izpite še nadalje vršiti svoje delo, dokler se ne ustanove okrožni odbori odnosno izpitne komisije teh odborov.

Ta pravila stopijo v veljavo, ko se razglase v »Službenih novinah«. Tedaj izgube veljavo prejšnja pravila o delanju mojstrskih izpitov. (Prejšnji obrtni red je sicer poznal mojstrske izpite, toda bili so fakultativni, docim so sedaj obvezni).

Dobava-prodaja

Dobave. Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 9. maja t. l. ponudbe glede dobave 400 m³ jamskega lesa. — (Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Oddaja del pri preureditvi krovne in stropne konstrukcije na pekarni Dravskega intendantskega skladišča v Ljubljani se bo vršila potom ofertne licitacije dne 18. maja t. l. pri inženjerskem oddelku Komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku.)

Oddaja zakupa prostorov »Kina Ljubljanski dvor« se bo vršila potom licitacije dne 30. maja t. l. pri Direkciji državnih železnic v Ljubljani. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Nabava 12.000 kg bencina. Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani razpisuje v skrajšanem roku pismeno dražbo za dobavo 12.000 kg bencina. Dražba bo dne 18. maja 1932 ob 11. uri v pisarni poštne direkcije v Ljubljani, Sv. Jakoba trg št. 2, soba št. 30. Jamčevina (5% ali, če je inozemec, 10%) se mora položiti najkasneje do 10. ure na dan dražbe pri pomožnem uradu poštne direkcije v Ljubljani, soba št. 41, kjer se lahko vpogledajo in kupijo tudi pogoji. — D. št. 35794—1932.

Dobave. Direkcija državne železarne Vares—Majdan sprejema do 11. maja t. l. ponudbe glede dobave 2000 kg minija in 1000 kg firneža ter glede dobave železa in svetlokopirnega amonijakovega papirja. — (Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Dobava masti. Dne 4. maja t. l. se bo vršila pri Komandi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija glede dobave 5000 kg svinjske masti. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti komandi.)

Oddaja zakupa restavracije na postaji Zidani most se bo vršila potom licitacije dne 25. maja t. l. pri Direkciji državnih železnic v Ljubljani. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Ljubljanska borza

Tečaj 27. aprila 1932.	Povpraševanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 100 h. gold.	2288:57	2299:93
Berlin 100 M	1340:57	1351:37
Brusel 100 belg	791:20	795:14
Budimpešta 100 pengö	—	—
Curih 100 fr.	1097:35	1102:85
London 1 funt	206:01	207:61
Newyork 100 dol., kabel	—	—
Newyork 100 dolarjev	5625:25	5653:51
Pariz 100 fr.	222:59	223:71
Praga 100 kron	167:22	168:08
Stockholm 100 šved. kr	—	—
Trst 100 lir	290:05	292:45

OBRAČUN ITALIJANSKEGA DRŽAVNEGA ZAKLADA KONCEM MESECA MARCA

Obračun italijanskega državnega zaklada koncem marca 1932. leta je ugotovil likvidni blagajniški fond, to je v gotovini razpoložljivega ter neposredno potrošljivega v višini Lit. 1.731.000.000, od katerih je Lit. 1.514.000.000 v tekočem računu pri »Banca d'Italia« (Narodni banki) in 217 milijonov pri kr. kovnici, ter v inozemstvu v vrednotnicah Državnega Zaklada. — Pri polaganju proračuna se je tekom preteklega meseca ugotovila višina dohodkov 1.698.000.000 Lit in obveznosti v iznosu 1.754.000.000 Lit. Deficit v mesecu marcu znaša torej 56.000.000 Lit. in je vsled tega znatno nižji od povprečnih deficitov zadnjih osmih mesecev proračunskega leta, ki je znašal 261.000.000 Lit. Deficit, ki je bil koncem februarja 2.091.000.000 Lit. se zviša s tem na 2.147.000.000 Lit. — Postavka, ki se nanaša na gibanje kapitalov, se zaključuje s pasivnim prebitkom 150 milijonov. Celokupni deficit postavk koncem meseca marca znaša torej 2297 milijonov Lit. Notranji javni dolgov dose-gajo skupno višino 92—121 milijonov Lit. V primeru s prejšnjim mesecem izkazuje položaj povišek 80 milijonov na račun letnega dolga za dbtok znatnejših fondov tekočim plodonosnim računom državnega zaklada. Bančni obtok znaša 13.872 milijonov Lit. in se je torej skrčil v primeru z onim 29. februarja za 66 milijonov.

Izbrisale so se nastopne firme:

Sedež: Ljubljana.

Besedilo: Delniška družba pivovarne »Union«.

Izbrisajo se upravni svetniki Nicklas Anton, Pavlin Alojzij, Ehrenfest Fric, Graselli Mirko in baron Jan Götz-Okucinsky; vpišejo pa se upravni svetniki ing. Pirkmajer Milko iz Ljubljane, dr. Puc Dinko, advokat v Ljubljani, dr. Skoberne Jurij, advokat v Celju, Terček Franc, ravnatelj Zveze slov. zadrug v Ljubljani, Urbas Miroslav, posestnik in trgovec v Ljubljani in Turk Josip, podjetnik v Ljubljani.

Deželno kot trgovinsko sodišče v Ljubljani.

odd. III., dne 1. aprila 1932.

Firm. 339 — Rg B I 34/37.

*

Sedež: Ljubljana.

Besedilo: »Sava« družba z o. z. kovinska galanterijska industrija.

Po sklepu občnega zbora družabnikov z dne 16. marca 1932 so se izpremenili §§ 3., 4. in 8. družabne pogodbe z dne 9. avgusta 1928.

Predmet podjetja odslej tudi: trgovina železnih in kovinskih predmetov, lesna industrija in trgovina.

Izbriseta se poslovodja Malenšek Janko in Tršan Alojzij, vpiše pa poslovodja Tršan Anton z Jesenic št. 17.

Deželno kot trgovinsko sodišče v Ljubljani.

odd. III., dne 25. marca 1932.

Firm. 295 — Rg C III 238/4.

*

Sedež: Ljubljana.

Besedilo: Splošno jugoslovensko bančno društvo d. d. podružnica v Ljubljani.

Izbrisajo se: Prokurist družbe z naslovom namestnika direktorja Seynaeve Fernand, Beograd, Čika Ljubina 20. Prokurist družbe z naslovom nadprokurista in s specialnim pooblastilom, da podpisuje tvrdko za direktorja (čl. 48. društvenih pravil) Fischer Julije, Novi Sad, Kralja Aleksandra ul. 7. Prokurista družbe Huber Franjo, Novi Sad, Kralja Aleksandra ulica 7, in Lederer Stjepan, Zagreb, Jurišičeva ulica št. 22. Vpišejo se: I. Kot prokurista centrale s pravico podpisovanja »za direktora« v smislu čl. 48. društvenih pravil točka dj: Nikolajevič Aleksander in dr. Pollak Željko. II. Za podružnico v Ljubljani: Prokurist in namestnik šefa filijale: Grünwald Leo. Pooblaščenec s pravico sopodpisovanja: Križ Janko.

Deželno kot trgovinsko sodišče v Ljubljani.

odd. III., dne 5. marca 1932.

Firm. 213 — Rg B III 66/3.

*

Sedež: Ljubljana.

Besedilo: Zanatska banka kraljevine Jugoslavije A. D. podružnica Ljubljana.

Izbrisajo se član poslovnega odbora Rebek Josip, vpiše pa član poslovnega odbora Baraga Ludvik, mehaničar v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 6.

Deželno kot trgovinsko sodišče v Ljubljani.

odd. III., dne 19. marca 1932.

Firm. 286 — Rg B III 62/2.

*

Sedež: Vič-Glince.

Besedilo: Stegu in drugi, komanditna družba za strojno in električno industrijo.

Samostojna prokura je podeljena Stegu Milanu Emilu, Vič-Glince, Cesta VIII št. 3.

Deželno kot trgovinsko sodišče v Ljubljani.

odd. III., dne 5. marca 1932.

Firm. 211 — Rg A III 79/11.

Vpisala se je nastopna firma:

Sedež: Ljubljana.

Besedilo: Industrijska in prometna družba z o. z.

Obratni predmet: nakupovanje in prodaja nepremičnin in premičnin vsake vrste, zlasti zgradb, tovarn in drugih nepremičnin, zgradb z inventarjem ali brez inventarja. — Uprava podjetij in premoženj. — Pridobivanje koncesij in obrtnih pravic.

Družabna pogodba z dne 7. aprila 1932., red. št. 289.

Družba je ustanovljena za nedoločen čas. Visokost osnovne glavnice: 20.000 Din. Na to vplačani zneski v gotovini: 20.000 dinarjev.

Poslovodje:

1. dr. Berce Janko, prokurist Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo v Ljubljani;

2. Biber Joško, uradnik v Ljubljani, Miklošičeva cesta 36;

Dr. Viktor Murnik:

Narodno gospodarstvo in Sokolstvo

(Konec.)

30. Telovadba in bogastvo naroda

Se drugih vrtilin bi dobili, ki jih vzgaja prava telovadba in ki jih je potreba tudi v gospodarstvu. Se bi jih dobili, da, v resnici se stvar ne da izrpati. Telovadba je življenje in narodno gospodarstvo je življenje. Življenja pa človeški duh s svojim analiziranjem ne more izrpati.

Le eno naj še omenim.

Telovadec se uči napeti svoje moči do skrajne mogoče mu mere. Ali uči se tudi varovati svoje moči, napeti jih tam, kjer vaja ne zahteva skrajnosti, samo toliko, kolikor je neogibno potrebno za dovršeno izvedbo, in ne več. Uči se torej, ekonomično ravnati s svojimi močmi.

Uči se pa tudi na drug način varovati, hraniti svoje sile. Uči se zmernega življenja, ker ve, da bi z nezmernim življenjem manjšal svoje moči, da, polagoma uničil. Potem se ne bi bilo nič s temi izvedbami, ki jih sedaj tako rad dela. Vabijo ga različni užitki in zabave, pa vabijo ga tudi vaje, ki so mu všeč. In tu bo zmaga vaba vaj, zlasti če bo pomagala še pametna, svarilna in izpodbujalna beseda vodnikov telovadbe. Ako pa se vkljub temu semtertja vda nezmernosti, ta nezmernost pri večini ne bo šla predaleč.

Le zmerni človek pa je zmožen tudi prihraniti si kaj, nezmerni more zapraviti tudi to, kar so starši ali drugi zanj prihranili. Tudi najbogatejši človek more vse zapraviti. Zakaj človek je že tak, da ima tem večje želje, čim večje more zadovoljiti. Tudi najbogatejši človek pa ne more imeti vse, kar bi hotel. Tudi temu je treba samozatajevanja. Tem bolj pa ga je treba onemu, ki nima nič in hoče kaj pridobiti, in onemu, ki ima malo in

hoče to pomnožiti. Kakor razloženo pa se človek more v telovadnici laže, nego kje drugje, vaditi v samozatajevanju.

S telovadbo, razširjeno med vsem narodom, bi se zvečala torej možnost prihrankov.

Prihranki pa bi se dosegli tudi še na drug način. Ker ni dvoma, da bi bilo manj bolezni, bi bilo tudi manj stroškov za bolezni. Po izkazu Osrednjega urada za zavarovanje delavcev so leta 1925 (novejši mi ni pri roki) znašali stroški bolezenskega zavarovanja 220,911.817 dinarjev za one delavce, ki so bili zavarovani pri tem uradu, to je samo za okroglo 500.000 delavcev. Nobenega dvoma ne more biti, da bi bilo tem manj primerov bolezni, čim več ljudi bi telovadilo. Ako bi se zbog tega prihranila že samo petina stroškov, bi to znašalo na leto od zgoraj navedenega zneska okroglo 44 milijonov. Glede na manjše stroške bi se lahko znižali prinosi delodajalcev in delojemalcev. Podjetnikom bi se znižali produkcijski stroški, delavci bi imeli večje dohodke. Kako plodono pa bi bilo, če bi se del prihrankov porabil za propagando telovadbe, gradnjo moderno opremljenih telovadnic in izobrazbo dobrih učiteljev telovadbe! Zopet več telovadcev bi bilo zbog tega in zopet več prihrankov pri bolezenskih stroških in pri stroških za bolnice. Najboljša in najcenejša zdravilnica je telovadnica.

Pa tudi pri nezgodnem zavarovanju bi se dosegli prihranki. Večja spretnost, previdnost, prisojnost duha bi zmanjšala število nezgod, pa tudi večja zmernost: največ nezgod se pripeti v ponedeljkih.

Tako bi torej večje, hitreje in boljše delo, pa tudi večji prihranki množili narodno premoženje, narodno bogastvo.

Pa ali je treba pridobivati in množiti bogastvo? Za posameznega človeka, poreče kdo, da ni treba, da je bogat, ni treba, da ima več, nego potrebuje za življenje, češ, saj je čisto revež bolj srečen, nego bogatin. Kaj torej treba bogatih ljudi, ki za svojo pravo srečo ne potrebujejo bogastva! No, naj to vsakdo opravi sam s seboj, ali mu

je treba bogastva ali pa ne. Toda tisti, ki ga neogibno potrebuje, je narod! Za velika gospodarska podjetja, ki dajejo stotinam in tisočim delavcem zaslužka, je treba bogastva, kapitala. Narod potrebuje bogastva tudi, da laže prenese neizogibne krize gospodarstva. Bogastvo omili njih posledice z delovnimi prilikami, ki jih more dati tudi v takih časih. Narod potrebuje bogastva dalje za dvig svoje kulture tudi v drugih smereh nego gospodarskih. Znanost in umetnost ne procvetata v siromašnem, bednem narodu.

Ali narod potrebuje bogastva še za nekaj več, potrebuje ga za svojo svobodo! Ne mislim samo na puške in topove, ki tudi mnogo stanejo, ne mislim samo na politično samostojnost in neokrnjenost, ampak mislim pred vsem na gospodarsko samostojnost, to je, na gospodarsko nepodvrženost (ki se naj ne zamenja z ono odvisnostjo, ki je dandanes vzajemna med državami in ki je bil o njej govor v II. poglavju pod 12.): zanjo je seve tudi treba bogastva. Dandanes bolj kakor kdaj svoboda naroda obstoji ne samo v politični samostojnosti, ampak tudi v gospodarski nepodvrženosti, da materialna odvisnost države more naposled povzročiti tudi politično odvisnost.

Zato telovadnica ne samo vzgaja dobre vojakove, ampak že v miru je delo v nji obramba domovine!

Tako vidimo, da Sokol ne leta samo visoko proti solncu, ne imajoč nobenega stika z zemljo in nobene zveze z vsakdanjim trudapolnim življenjem. Vprav šola je tudi za to vsakdanje življenje. Resnično idealni cilji so vsi obenem jako realni. Prave idealnosti ni brez realnosti. Sokolski idealizem je, kakor smo videli, celo v jako tesni zvezi z onim, kar bi kdo mislil, da je najbolj materialno: z gospodarstvom.

Sokolska misel ni samo narodna misel, ni samo socialna misel, ni samo etična in kar je še drugih pridevkov, ki se ji navadno in po pravici dajejo, ampak sokolska misel je prav tako po pravici tudi gospodarska misel!

Smotreni trgovci in industriji citajo vse dobavne razpise, ki jih redno prinaša naš list. Dobav potom javnih licitacij se more udeležiti vsak trgovec in vsak producent! Citajte in ne opuščajte ugodnih poslovnih prilik, ki Vam jih nudijo udeležbe na javnih licitacijah!

3. Ing. Luckmann Herbert v Ljubljani, Karlovska cesta 18.

Za namestovanje upravičeni: Družba ima tri poslovodje. Za namestovanje sta upravičena dva poslovodji kolektivno.

Deželno kot trgovinsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 15. aprila 1932.

Firm. 357/32 — Rg C V 68/1.

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopnih firmah:

Sedež: Ljubljana.

Besedilo: Hranilnica Dravske banovine, Ljubljana,

naslednja sprememba:

Vpiše se član upravnega sveta Ažman Ivan, posestnik v Lescanah.

Deželno kot trgovinsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 1. aprila 1932.

Firm. 320 — Rg A VI 143/13.

*

Sedež: Maribor.

Besedilo: Mariborska tekstilna tvornica družba z o. z.

Izbrise se prokura Löbl Viljema, vpiše pa prokura, podeljena ing. Klepetarju Friču, inženjerju v Mariboru, Dr. Vrstovškova ulica 6.

Okrožno sodišče v Mariboru, odd. III., dne 14. aprila 1932.

Firm. 294/32 — Rg C I 79/33.

*

Sedež: Tržič.

Besedilo: Združene tovarne za čevlje Mally & Demberger.

Izbrise se prokura Musgerja Evstahija.

Deželno kot trgovinsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 8. aprila 1932.

Firm. 344 — Rg A I 39/14.

Gibanje na mednarodnih borzah

Na mednarodnem efektuem trgu je bil teden od 9. do 16. aprila v začetku slab, nato pa prijaznejši. A nesigurnost je preprečila večje poživljenje. Le štiri od spodaj navedenih 11 borz so izšle iz imeno-

vanega tedna z ojačenim nivojem, druge so pa zopet padle. Za Berlinsko borzo velja namesto 9. aprila 12. april. Primerjanje novih tečajev na Berlinski borzi z onimi pred zatvoritvijo borze v septembru nam pravi, da razvrednotenje delnic v Nemčiji ni bilo večje kot ono na ostalih mednarodnih borzah. Vodilne nemške delnice so v dobi od srede septembra do srede aprila zgubile povprečno 18 odstotkov svoje vrednosti, one na ostalih mero-dajnih mednarodnih borzah pa okoli 20 odstotkov. Stockholm je zopet padel in je razvrednotenje delnic na tamošnji borzi naravnost strašno. Podamo običajni seznam:

Konec leta	Začetek	19. 9.	9. 4.	16. 4.
1927 = 100	1929	1931	1932	1932
Berlin	143.6	25.1	17.8	20.6
London	102.6	30.9	35.1	36.1
Pariz	156.8	65.8	60.7	60.2
Bruselj	133.8	29.2	29.6	29.0
Amsterdam	104.5	26.0	22.8	24.3
Stockholm	109.5	33.7	9.8	8.8
Zürich	101.0	46.1	41.1	39.9
Dunaj	91.4	42.3	36.8	36.1
Praga	108.3	59.5	46.7	44.2
Milan	124.0	67.2	57.0	56.6
Newyork	137.3	60.9	35.5	36.7

Razno

Obrestna mera v Angliji. V teku osmih tednov je Angleška banka obrestno mero štirikrat znižala, pred par dnevi zadnjič, od 3½ na 3%. Po odpravi zlatega standarda je bila obrestna mera 6 odstotna; sedaj je še enkrat manjša. Vzroki za zadnje znižanje so narodnega in mednarodnega značaja. Omenja se med drugim, da je londonski denarni trg prenapolnjen in da je bila zasebna obrestna mera do poldruga odstotka nižja kot oficialna mera.

Francoska železna industrija omejuje obratovanje čimdalje bolj, število delujočih plavčev je od tedna do tedna manjše.

Cinkova produkcija hočejo radikalno znižati in nameravajo vsa cinkova podjetja kartela zapreti za dva meseca. Težko je, da bi se to izvršilo; če se pa bo, se bodo cene vsaj začasno precej utrdile.

Priporočamo Vam

PUCH-KOLESA

ki so vedno na prvem mestu! Dobe se po solidni ceni, tudi na obroke, le pri trdki

IGN. VOK

LJUBLJANA
: KRANJ :
NOVO MESTO

Iv. Brunčič

stavbni in pohištveni pleskar in ličar

Izvršuje vsa v to stroko spadajoča dela ter se toplo priporoča cenjenim naročnikom.

Ljubljana, Kolodvorska 23

Cene zmerne, delo solidno, postrežba točna

TELEFON 34-76

Velika in lepa ameriška registrirna blagajna

za detaljne trgovine, poceni na prodaj. Ogleda se pri g. Iv. Legat, Maribor, Vetrinjska ulica štev. 30.

Naročajte

»Trgovski list«!

VELETRGOVINA

kolonijalne in špecerijske robe

Jvan Jelačin

Ljubljana

Zaloga sveže prazene kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba!

Zahtevajte cenik!

SLOVENIA

TRANSPORT

Železniško-carinsko, špedicijsko in transportno podjetje

Spedicija
Ocarinjenje
Tarifni biro

Ljubljana, Miklošičeva 21

MEDNARODNI TRANSPORTI

PREVOZI — PRESELITVE

Telefon 27-18

Račune, memorandume, cenike, naročilnice v blokih s poljubnim številom listov, kuverte, etikete in vse druge komercialne tiskovine dobavlja hitro in po zmerini cenah

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, Gregorčičeva ulica 23

Telef. 2552. Za večja naročila zahtevajte proračun!

Motvoz Grosuplje

domać slovenski izdelek — Svoji k svojim!

Tovarna motvoza in vrvarna d. d.

Grosuplje pri Ljubljani